Från:
Skickat: Thu, 9 Oct 2025 15:30:15 +0100
Till: "'registrator.rlk@regionstockholm.se'" <registrator.rlk@regionstockholm.se>
Cc: "Plan_Exploatering" <plan.exploatering@osteraker.se>; "Charlotte Andreev"

Ämne: Österåkers kommuns remissvar på granskningsförslag ny RUFS
Bilagor: Bilaga 2. Österåkers kommuns kompletterande synpunkter RUFS, daterad 2025-08-29.pdf, Protokollsutdrag KS 2025-10-06.pdf, Tjut Österåkers kommuns remissvar på granskningsförslag.pdf, Bilaga 1. Yttrande från Stockholm Nordost avseende Region Stockholms granskningsförslag av regional utvecklingsplan 2060.pdf
Categories: Fatima

Hej!

Bifogar här Österåkers kommuns remissvar på granskningen av den nya RUFS:en.

Vi skickar även med några detaljerade redaktionella tjänstemannasynpunkter:

- I kartan för gods- och logistikinfrastruktur undrar vi kring utpekandet av ”ny väg” längs Vaxholmsvägen då det i kartan framstår som att den är i samma klass som Förbifart Stockholm. Är det nya GC-vägen vid Kulla vägskäl som råkat hamna fel?
- Åkers Runö pekas ut som en grön station, i enlighet med kommunens önskemål från samrådet, men med den nyligen tillagda definitionen av grön station (300 - 500 meter från grön kil) så kvalar Åkers Runö inte längre in som det. De gröna stationerna saknas även i den digitala plankartan.
- Figur 20: Illustrationen över relaterade mål, strategier och handlingsplaner. Bör regional friluftsstrategi och Fysisk aktivitet- och idrottsstrategi för Stockholmsregionen ligga med i den regionala kolumnen?
- Mål 12, sid 37. Det står samma text som under mål 11.

Vi tackar för ett gott samarbete genom hela framtagandeprocessen och önskar lycka till med det fortsatta arbetet fram till antagande!

Vänliga hälsningar,

Översiktsplanerare
Österåkers kommun, Strategiska planeringsavdelningen

Österåker – möjligheternas skärgårdskommun
Servicecenter 08-540 810 00

Besök Hackstavägen 22
Post 184 86 Åkersberga
Faktura Österåkers kommun, Box 103, 184 22 Åkersberga
Webb osteraker.se

KS § 8:12

Dnr. KS 2023/0252

Österåkers kommuns remissvar på granskningsförslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Kommunstyrelsens beslut

1. Ställa sig bakom Stockholm Nordosts remissvar angående Region Stockholms remiss om ny regional utvecklingsplan i enlighet med bilaga 1, daterad 2025-09-26,
2. Godkänna Österåkers kommuns remissvar angående Region Stockholm remiss om ny regional utvecklingsplan i enlighet med tjänsteutlåtande, daterat 2025-09-01, samt bilaga 2 med kompletterande synpunkter, daterad 2025-08-29.

Sammanfattning

Österåkers kommun har tagit del av Region Stockholms granskningshandling till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS). Kommunen lämnade ett samrådsyttrande den 30 augusti 2024. Kommunen bedömer att vissa förbättringar har gjorts mellan samrådet och granskningen, men konstaterar att ett antal viktiga synpunkter kvarstår och behöver beaktas i den slutliga versionen av RUFS.
Kommunens remissvar ställer sig bakom det STONO-gemensamma (bilaga 1) och kompletterar med specifika synpunkter för Österåkers kommun (bilaga 2).

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2025-08-27.

Förslag till beslut

Richard Orgård (M) yrkar bifall till beslutsförslaget innebärande att
1. Ställa sig bakom Stockholm Nordosts remissvar angående Region Stockholms remiss om ny regional utvecklingsplan i enlighet med bilaga 1, daterad 2025-09-26,
2. Godkänna Österåkers kommuns remissvar angående Region Stockholm remiss om ny regional utvecklingsplan i enlighet med tjänsteutlåtande, daterat 2025-09-01, samt bilaga 2 med kompletterande synpunkter, daterad 2025-08-29.

Forts.

Forts. KS § 8:12

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Kommunstyrelsen beslutar enligt Richard Orgårds (M) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras
Region Stockholm
Box 30215, 104 25, Stockholm, via
e-post
registrator.rlk@regionstockholm.se

Tjänsteutlåtande
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Till: Kommunstyrelsen

Datum: 2025-09-01
Diarienummer: KS 2023/0252

Österåkers kommuns remissvar på granskningsförslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregion

Sammanfattning

Österåkers kommun har tagit del av Region Stockholms granskningshandling till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS). Kommunen lämnade ett samrådsyttrande den 30 augusti 2024. Kommunen bedömer att vissa förbättringar har gjorts mellan samrådet och granskningen, men konstaterar att ett antal viktiga synpunkter kvarstår och behöver beaktas i den slutliga versionen av RUFS.

Kommunens remissvar ställer sig bakom det STONO-gemensamma (bilaga 1) och kompletterar med specifika synpunkter för Österåkers kommun (bilaga 2).

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

1. Ställa sig bakom Stockholm Nordosts remissvar angående Region Stockholms remiss om ny regional utvecklingsplan i enlighet med bilaga 1, daterad 2025-09-26
2. Godkänna Österåkers kommuns remissvar angående Region Stockholm remiss om ny regional utvecklingsplan i enlighet med tjänsteutlåtande, daterat 2025-09-01, samt bilaga 2 med kompletterande synpunkter, daterad 2025-08-29

Ärendet

Region Stockholm tar fram RUFS som ett regionalt planeringsdokument med sikte på år 2060. Planen är vägledande för kommunal översiktsplanering och utgör ett strategiskt underlag för statliga och regionala investeringar. Granskningshandling till ny RUFS ställs ut för synpunkter den 9 juni till den 15 oktober 2025.

Document ID 09222115557558580074 Signerat CA

Österåkers kommun deltog aktivt i samrådet hösten 2024 och lämnade synpunkter med fokus på följande områden:

- Målstrukturens tydlighet och mätbarhet
- Robust teknisk infrastruktur och samordning
- Bebyggelseutveckling och plankartan
- Transportbehov
- Landsbygdens och skärgårdens utveckling

Förslaget har därefter reviderats på vissa punkter. Förvaltningen har granskat förslaget utifrån kommunens tidigare synpunkter.

Kommunens remissvar ställer sig, likt i samrådet, bakom det STONO-gemensamma yttrandet (bilaga 1) och kompletterar med specifika synpunkter för Österåkers kommun (bilaga 2).

Förvaltningens slutsatser

STONO:s yttrande betonar vikten av att den regionala utvecklingsplanen utgör en tydlig målbild för regionens framtid och kan användas i dialog med statliga myndigheter och andra aktörer. Planen bör fokusera på frågor som rör flera kommuner och hela regionen, och det är avgörande att prioriteringarna inför genomförandet är tydliga och avgränsade för att möjliggöra en effektiv gemensam kraftsamling.

Österåkers kommun konstaterar att RUFS har utvecklats i rätt riktning, särskilt vad gäller tydligare målstruktur och vissa justeringar utifrån tidigare synpunkter, som exempelvis att Rosenkälla–Gillinge inte längre pekas ut som logistikområde. Kommunen påtalar fortsatt behov av kvantitativa delmål, bättre överensstämmelse kring bostadsprognoser, och tydligare vägledning om bebyggelsekategorier gentemot myndigheter. RUFS bör även redovisa långsiktigt viktiga infrastrukturobjekt samt stärka besöksnäringen och året-runt-service i skärgård och landsbygd. Vidare framhålls behovet av att stärka avsnittet om teknisk försörjning kopplat till regionala strategier, tydligare redovisning och skydd av tysta områden samt principer för hushållning av produktiv skogsmark i enlighet med miljöbalken.

Österåkers kommun välkomnar den dialog som förts under framtagandet av RUFS:en och de förbättringar som har gjorts mellan samråds- och granskningsskedet. Samtidigt konstaterar kommunen att ett antal av våra synpunkter kvarstår obesvarade i granskningshandlingen. Kommunen vidhåller därför dessa synpunkter och anser att de måste beaktas i den slutliga versionen av RUFS:en för att planen ska få fullt genomslag och legitimitet. Österåkers kommun ser fram emot fortsatt samverkan med Region Stockholm i det fortsatta planarbetet.

Document ID 09222115557558580074 Page 5 of 18 Signerat CA

Bilagor

1. Remissvar från Stockholm Nordost, 2025-09-26
2. Kompletterande synpunkter från Österåkers kommun, 2025-08-29
3. Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – granskningsförslag juni 2025
4. Missiv Granskning om ny regional utvecklingsplan, 2025-06-09

Charlotta Sangregorio
Samhällsbyggnadsdirektör

Charlotte Andreev
Strategisk planeringschef

Skickas till
Region Stockholm
Box 30215, 104 25, Stockholm, via
e-post
registrator.rlk@regionstockholm.se

Document ID 09222115557558580074 Signerat CA

Verifikat

Document ID 09222115557558580074

Dokument

Tjut Österåkers kommuns remissvar på granskningsförslag
Huvuddokument
3 sidor
Startades 2025-10-01 08:09:01 CEST (+0200) av Kristin Jonsson (KJ)
Färdigställt 2025-10-01 10:25:40 CEST (+0200)

Initierare

Kristin Jonsson (KJ)
Österåkers kommun
Org. nr 212000-2890

Signerare

Charlotta Sangregorio (CS)
Österåkers kommun
Signerade 2025-10-01 10:25:40 CEST (+0200)

Charlotte Andréev (CA)
Österåkers kommun
Signerade 2025-10-01 08:19:33 CEST (+0200)

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: https://scrive.com/verify

Anna Anderman
Region Stockholm

Dnr RS 2025-0095

STONO 2025-004

Yttrande från Stockholm Nordost avseende Region Stockholms granskningsförslag av regional utvecklingsplan 2060

Sammanfattning av våra synpunkter

- Stockholm Nordost saknar fortsatt den gemensamma inriktningen för transportsystemet. Stockholm Nordost bedömer att RUFS 2060 tydligare behöver synliggöra var de största bristerna och behoven finns och vilka de är, till exempel trängseln i det statliga och kommunala vägnätet och kollektivtrafikens möjlighet att avlasta befintlig infrastruktur i såväl väg- som spårsystemet.
- Stockholm Nordost saknar kopplingar mellan de regionala stadskärnorna Täby centrum - Arninge och Märsta – Arlanda.
- Om plankartan ska behålla detaljeringsnivån såsom den presenteras i granskningsförslaget behöver Region Stockholm vara mer lyhörd för kommunernas synpunkter. Det är viktigt att bejaka och beakta kommunernas planer för byggnation i en regional utvecklingsplan samt var och i vilken omfattning planerad byggnation ska ske.
- Det är positivt att det finns en ansats att hantera planens genomförandefrågor. Inför genomförandet av ett regionalt forum är det nödvändigt att prioriteringarna är tydliga och avgränsade. Regionalt forum ska hantera regionala frågor som kräver gemensam kraftsamling

Stockholm Nordost är en frivillig sammanslutning av kommunerna i nordost dvs Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker. Stockholm Nordosts kommuner har över 271 000 invånare. Samarbetet syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling i regionen, med stark tillväxt och förbättrade kommunikationer i ett sammanhållet system. Stockholm Nordost har sex prioriterade frågor som den regionala utvecklingsplanen behöver hantera.

- **Roslagsbanan till Arlanda** är en förutsättning för näringslivets fortsatta tillväxt och kompetensförsörjning, både nationellt och regionalt. En utveckling av Roslagsbanan, med förlängning till Arlanda och ny bytespunkt vid Norrortsleden, bidrar till ett mer robust och redundant kollektivtrafiksystem till och från flygplatsen och dess arbetsplatser och skapar förutsättningar för fler hållbara marktransporter samt knyter samman regionala stadskärnor och skapar förutsättningar för en flerkärnig region
- **Bytespunkt Danderyd och förbättrad framkomlighet på E18** – En bättre kollektivtrafiknod med tunnelbana, Roslagsbana och bussar ger framtida

utvecklingsmöjligheter för bytespunkt Danderyd som är en viktig koppling västerut mot Solna, Sundbyberg och Sollentuna. Även åtgärderna på väg 77 behöver genomföras för att kunna avlasta E 18 och Norrortsleden.

- **Bättre framkomlighet på Norrortsleden** behövs för att binda samman regionen. Norrortsleden möjliggör en effektiv kollektivtrafik med buss och knyter ihop regionala stadskärnor. Förbättrad framkomlighet på Norrortsleden kommer att bli nödvändigt när Förbifart Stockholm öppnar och riskerar att ytterligare öka belastningen på en redan ansträngd tvärled.
- **Kapacitetsstark kollektivtrafik** behöver knyta samman de regionala stadskärnorna Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik och vidare västerut. Idag saknas möjligheten att göra effektiva kollektivtrafikresor mellan dessa målpunkter.
- **Sjötrafik** kan avlasta ansträngd landinfrastruktur och bidra till att utveckla skärgården. Det finns goda möjligheter till utveckling av vattenvägarna både för gods och persontransporter.
- **Regional cykling** och infrastruktur för denna behöver utvecklas som ett komplement till kollektivtrafiken. En viktig del i en utbyggd regional cykelinfrastruktur är att den är trafiksäker och når viktiga mål- och bytespunkter. Då skapas förutsättningar för hållbara val och effektiva resmönster.

Vision, mål och prioriteringar

- ***Stockholm Nordost saknar fortsatt den gemensamma inriktningen för transportsystemet. Stockholm Nordost bedömer att RUFS 2060 tydligare behöver synliggöra var de största bristerna och behoven finns och vilka de är, till exempel trängseln i det statliga och kommunala vägnätet och kollektivtrafikens möjlighet att avlasta befintlig infrastruktur i såväl väg- som spårsystemet.***
- ***Stockholm Nordost saknar kopplingar mellan de regionala stadskärnorna Täby centrum - Arninge och Märsta- Arlanda.***

Stockholm Nordost bedömer att målen i väsentligt bidrar till den övergripande visionen att vara Europas mest attraktiva storstadsregion. Styrkor och utmaningar är nu tydligare kopplade till målen.

RUFS 2060 ska fokusera på frågor kring vilka regionens aktörer behöver kraftsamla och synliggöra dessa frågor för att ge tydliga styrsignaler och möjliggöra ett genomförande i en strukturerad samverkansprocess. Dessa är:

- tillgänglighet i transportsystemet, som grund för en funktionell och växande arbetsmarknadsregion som bidrar till tillväxt genom god kompetensförsörjning och ökad sysselsättning,
- infrastruktur och tekniska försörjningsfrågor som bidrar till att regionen kan vidareutvecklas hållbart och robust samt
- trygghets- och beredskapsfrågor.

Stockholm Nordost saknar fortsatt den gemensamma inriktningen för transportsystemet. Beskrivningen av det regionala transportsystemet saknar fortfarande framtida inriktning i förslaget, medan målbilden för den regionala bebyggelsestrukturen ges relativt stort utrymme. Transportsystemets utveckling och regional tillgänglighet är några av de stora utmaningarna

som regionens aktörer behöver kraftsamla kring. Det gäller såväl framtida investeringar i infrastruktur som åtgärder för att öka tillgängligheten i befintligt system.

Stockholm Nordost bedömer att RUFS 2060 tydligare behöver synliggöra var de största bristerna och behoven finns och vilka de är, till exempel trängseln i det statliga och kommunala vägnätet och kollektivtrafikens möjlighet att avlasta befintlig infrastruktur i såväl väg- som spårsystemet. Detta för att planen ska kunna ligga till grund för såväl kommande länsplaneprocesser som Region Stockholms investeringsplanering och kollektivtrafikutveckling. Trafikverket arbetar redan systematiskt med brister och behov i transportsystemet och de långsiktiga behoven i kollektivtrafiken lyfts i Region Stockholms Kollektivtrafikplan 2050, men beskrivs inte tillräckligt i RUFS 2060. Stockholm Nordost vill lyfta att stora brister och behov finns för de statliga vägarna såsom E18 och Norrortsleden samt i kollektivtrafiken mellan de regionala stadskärnorna Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik och mellan Täby centrum-Arninge och Arlanda-Märsta. Stockholm Nordost konstaterar även brister i kapacitet vid bytespunkt Danderyd som ska förbinda Stockholm Nordost med Solna-Sundbyberg. Dessa brister och behov behöver åtgärdas, då de är avgörande för att klara tillgängligheten i transportsystemet och i sin tur kan lägga grunden till en funktionell och växande arbetsmarknadsregion och kan därmed bidra till tillväxt genom god kompetensförsörjning och ökad sysselsättning.

Det är positivt att Arlanda lyfts särskilt i förslaget till RUFS 2060. Stockholm Nordost anser dock att Arlandas funktion och förutsättning för sysselsättning, attraktionskraft och tillgänglighet kan förtydligas ytterligare. RUFS behöver synliggöra hur regionens aktörer kan kraftsamla kring utveckling av flygplatsen samt som målpunkt för arbetspendling. Eftersom Arlanda har potential att utvecklas som nod för tillgänglighet, tillväxt och beredskap med betydelse för hela Stockholmsregionens och Sveriges konkurrenskraft är det anmärkningsvärt att förbättrad tillgänglighet och behov av utveckling av transportsystemet till och från Arlanda inte lyfts fram tydligare. En förbättrad kollektivtrafikförsörjning till flygplatsen och mellan Arlanda-Märsta bidrar även till möjligheten att arbetskraftförsörja de företag som finns och som kommer att finnas kopplade till flygverksamheten. Utredningen Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet (SOU 2025:67) visar tydligt på behovet av utvecklad kollektivtrafik inte minst från Stockholm Nordost.

Behov av samverkan

Stockholm Nordost vill kommentera bilagan om övergripande utgångspunkter och förutsättningar för transportsystemet genom att lyfta följande.

Vad avser underhåll delar vi bilden av vikten av underhåll med vill understryka behovet av utvecklad samverkan. I detta fall berör det Trafikverkets organisation men det underlättar om Regionen delar vår bild av vikten av resurseffektiv planering och genomförande genom samverkan med kommunerna och ökad insyn i Trafikverkets planering.

Att färdigställa det som beslutats framstår i de flesta fall som effektiv användning av våra gemensamma resurser. Ett sätt att öka effektiviteten i genomförandet bedömer Stockholm

Nordost är att säkerställa tidig samverkan med kommunerna för att säkerställa och påskynda genomförandet.

Även under punkten om kapacitetsstärkande åtgärder på spår och vägar och förvalta tillförd kapacitet framstår samverkan med kommunerna som en god åtgärd för att säkra att vi gör rätt prioriteringar utifrån våra kommuninvånares och näringslivs behov. Det är viktigt att använda befintlig infrastruktur effektivt vilket omfattar att bland annat stärka bytespunkterna, elförsörjning, depåer mm för Roslagsbanan. Stockholm Nordost ser gärna fler kapacitetsstärkande åtgärder för att förbättra tvärförbindelserna och för att sammankoppla de regionala stadskärnorna.

Det föreligger ett behov av att prioritera utifrån det framtagna materialet i kollektivtrafikplan 2050 men Stockholm Nordost saknar dialogen om nästa steg. Stockholm Nordost är i färd med att ta fram en delregional kollektivtrafikplan för att kunna stödja arbetet i att ta nästa steg i prioriteringarna av kapacitetsstark kollektivtrafik. Denna plan stärker utvecklingsplanens tankar att fortsätta utveckla de regionala stadskärnorna och tvärförbindelserna.
Utveckling av kapacitetsstark kollektivtrafik i Stockholm Nordost har hög prioritet då flera av rikets snabbast växande kommuner är belägna i norra delarna av Stockholms län och med närhet till Arlanda och Uppsala län.

Vattenburen kollektivtrafik kräver också långsiktiga överenskommelser för att kunna säkra erforderlig infrastruktur. Stockholm Nordost vill understryka betydelsen av dialog och tidig samverkan.

Stockholm Nordost delar bilden av att vår gemensamma kunskap om gods och näringslivets transporter behöver utvecklas.

Stockholm Nordost har även för avsikt att i den delregionala kollektivtrafikplanen belysa vikten av väl fungerande bytespunkter och behovet av att prioritera åtgärder.
I arbetet med att öka andelen cykel lyfts behovet av att genomföra den regionala cykelplanen. Stockholm Nordost ser gärna ett ökat fokus på kombinationsresorna och cykeln möjligheter till att bidra med anslutande resor som inte nödvändigtvis kräver stora åtgärder på det regionala cykelnätet. Det förutsätter dock att regionen tar ett större ansvar för hela resan, likt andra regioner i Sverige gör. Kopplingar mellan kommuncentra, regionala stadskärnor och andra målpunkter kan avsevärt bidra till att öka antalet cykelresor. Stockholm Nordost anser att Region Stockholm behöver ta ett större ansvar för hela resan perspektivet likt andra regioner i Sverige. För att skapa förutsättningar för en hållbar mobilitet behöver hela trafiksystemet fungera mer sömlöst.

Rumslig utveckling och plankarta

- ***Om plankartan ska behålla detaljeringsnivån såsom den presenteras i granskningsförslaget behöver Region Stockholm vara mer lyhörd för kommunernas synpunkter. Det är viktigt att bejaka och beakta kommunernas planer för byggnation i en regional utvecklingsplan samt var och i vilken omfattning planerad byggnation ska ske.***

Det är positivt att RUFS 2060 även fortsatt håller fast vid inriktningen om en flerkärnig regional struktur och vidareutveckling av de regionala stadskärnorna.

Flerkärnig rumslig utveckling förutsätter att de regionala stadskärnorna kan fungera som funktionella målpunkter och noder i ett tvärgående transportsystem som kan avlasta det radiella transportsystemet. Stockholm Nordost anser fortsatt att RUFS 2060 har för stort fokus på bebyggelseutvecklingen i de regionala stadskärnorna, när frågan behöver hantera många fler aspekter och många fler aktörer än kommuner och byggaktörer.

Strukturbilden med sikte på år 2060 saknar en målbild för transportsystemet i sin helhet och särskilt för hur den regionala flerkärniga utvecklingen ska understödjas genom transportsystemet. Stockholm Nordost konstaterar att Regionens utredning framtida spårförbindelser saknar kopplingen mellan de regionala stadskärnorna Täby centrum-Arninge och Märsta – Arlanda. Det innebär att den regionala stadskärnans roll i det regionala transportsystemet inte fullt ut tillgodoses. Det arbete Stockholm Nordost har tagit del av i Regionens utredning framtida spårförbindelser ger inte tillräckligt stöd till utvecklingen av de regionala stadskärnornas funktion i det regionala transportsystemet.

Om plankartan ska behålla detaljeringsnivån såsom den presenteras i granskningsförslaget behöver Region Stockholm vara mer lyhörd för kommunernas synpunkter. Det är viktigt att bejaka och beakta kommunernas planer för byggnation i en regional utvecklingsplan samt var och i vilken omfattning planerad byggnation ska ske. Utvecklingsplanen bör därför vara mer flexibel och öppen för de vägval som kommunerna gör och inte skapa inlåsningseffekter genom avgränsningar. Ju mer detaljerad en plankarta blir desto mer behöver en sådan återspegla kommunernas översiktsplaner. Det skapar onödiga oklarheter när den regionala kartan inte överensstämmer med kommunens översiktsplan.

Till sammanhanget ska tilläggas att av de tre regioner i landet som ska arbeta med regional fysisk planering är det endast Region Stockholm som använder sig av geografiskt avgränsade ytor för att peka ut de regionalt prioriterade bebyggelselägena. Region Skåne[1] och Region Halland[2] har båda använt sig av noder (punkter) för att redovisa regionalt prioriterade bebyggelselägen i plankartorna. På så sätt anges endast de grunddrag i markanvändningen som är av betydelse ur ett regionalt perspektiv.

Vidare vill Stockholm Nordosts kommuner understryka vikten av att Region Stockholm i både text och kommunikation gentemot andra myndigheter – särskilt Länsstyrelsen – tydligt framhåller att Regionala utvecklingsplanens bebyggelsekategoriseringar är schematiska och vägledande. Det är avgörande att denna princip inte bara framgår av plantexten utan också förmedlas i praktisk tillämpning, då det tidigare förekommit att statliga myndigheter tolkat regionala plankartor alltför bokstavligt i tillsynsärenden. En tydlig kommunikation om den schematiska karaktären är därför viktig för att undvika missförstånd och för att säkerställa en samordnad planeringspraxis.

Stockholm Nordost saknar i kartan kopplingar till övriga regioner. Det finns anledning att peka ut viktiga målpunkter utanför länet såsom exempelvis Uppsala.

[1] Regionplan för Skåne 2022–2040, Region Skåne
[2] Regional fysisk plan Halland, Region Halland

Gemensamt ansvar för regionens utveckling och form för samverkan

Det är positivt att det finns en ansats att hantera planens genomförandefrågor. Inför genomförandet av ett regionalt forum är det nödvändigt att prioriteringarna är tydliga och avgränsade. Regionalt forum ska hantera regionala frågor som kräver gemensam kraftsamling.

För att nå regionens högt uppsatta mål krävs samverkan och beslut om finansiering. Avsaknad av en stark viljeinriktning samt finansieringsbeslut om nödvändig transportinfrastruktur skapar otydlighet och osäkerhet hos både offentliga och privata samhällsaktörer. Ett viktigt första steg är att göra den regionala planen mer framåtsyftande och bjuda in till en gemensam kraftsamling kring genomförandet.

Erik Andersson, Ordförande Stockholm Nordost 2025

Österåkers kommuns remissvar på granskningshandlingen till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Bakgrund

Österåkers kommun har tagit del av Region Stockholms granskningshandling till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS). Kommunens remissvar ställer sig bakom det STONO-gemensamma yttrandet och kompletterar i detta dokument med specifika synpunkter för Österåkers kommun.

Kommunen lämnade ett omfattande samrådsyttrande den 30 augusti 2024. I detta granskningsyttrande följer kommunen upp sina tidigare synpunkter från samrådet och bedömer i vilken utsträckning de har beaktats i granskningsförslaget. Sammanfattningsvis välkomnar kommunen att vissa förbättringar har gjorts mellan samrådsförslaget och granskningshandlingen, men konstaterar att ett antal viktiga synpunkter kvarstår och behöver beaktas i den slutliga versionen av RUFS.

Målstrukturen

Österåkers kommun ser positivt på att målstrukturen i granskningsförslaget har utvecklats vidare för ökad tydlighet. Kommunen noterar att Region Stockholm omarbetat målstrukturen genom att införa långsiktiga mål och kortsiktiga mål, i stället för de övergripande mål och prioriteringar som fanns i samrådsförslaget. Denna justering, där ”prioriteringar” ersatts av kortsiktiga mål kopplade till långsiktiga effektmål, är ett steg i rätt riktning för att tydliggöra kopplingen mellan vision, mål och åtgärder.

Samtidigt anser kommunen att målen i RUFS fortsatt är relativt övergripande och likartade till sin natur, vilket kan försvåra uppföljning av planens genomförande. Under samrådet efterlyste kommunen mer detaljerade och mätbara mål eller delmål. Kommunen vidhåller att RUFS bör inkludera mätbara mål eller indikatorer inom relevanta områden för att bättre stödja uppföljning och ge kommunerna vägledning. Kommunen föreslår att den slutliga planen kompletteras med sådana tydliga målformuleringar, alternativt att det tydligt hänvisas till uppföljningssystem eller kommande regionala strategier där måluppfyllelsen kan mätas.

Rumslig utveckling och plankarta

I samrådsyttrandet påpekade Österåker en skillnad mellan kommunens prognos för bostadsökning och regionens beräkning av bostadsbehov i

samrådsförslaget. Detta påverkar kommunen när det gäller dialoger och förhandlingar om investeringar från Trafikverket och Trafikförvaltningen, eftersom det utpekade bostadsbehovet enligt RUFS är lägre än planerad byggnation. I granskningshandlingen har bostadsbehovsbedömningen uppdaterats. Eftersom Österåkers kommun nyligen har justerat ned sin bostadsbyggnadsprognos och Regionen något har ökat Österåkers andel i sina beräkningar, har skillnaden mellan beräkningarna minskat, men är fortfarande betydande. Österåkers kommun vill därför framhålla vikten av bättre överensstämmelse med kommunens egen prognos.

Österåkers kommun noterar med stor tillfredsställelse att Rosenkälla inte längre är utpekat som område för transport-/varuhanterande verksamheter i granskningshandlingen. Kommunen tackar Region Stockholm för att ha hörsammat synpunkterna i detta avseende. Kommunen ser fram emot att fortsätta dialogen om hur området kan bidra till regionens övergripande mål om hållbar och attraktiv utveckling.

Vidare vill kommunen understryka vikten av att Region Stockholm i både text och kommunikation gentemot andra myndigheter – särskilt Länsstyrelsen – tydligt framhåller att RUFS:ens bebyggelsekategoriseringar och plankartor är schematiska och vägledande. Det är avgörande att denna princip inte bara framgår av plantexten utan också förmedlas i praktisk tillämpning, då det tidigare förekommit att statliga myndigheter tolkat regionala plankartor alltför bokstavligt i tillsynsärenden. En tydlig kommunikation om den schematiska karaktären är därför viktig för att undvika missförstånd och för att säkerställa en samordnad planeringspraxis.

Transportinfrastruktur

En av de viktigaste synpunkterna från Österåkers kommun under samrådet gällde bristen på långsiktig redovisning av större infrastrukturbehov som ännu inte är formellt beslutade eller finansierade. RUFS sträcker sig ända till år 2060, men i samrådshandlingen redovisades endast infrastrukturprojekt som redan har beslutad finansiering, vilket kommunen påtalade som problematiskt. Kommunen framhöll särskilt två projekt av stor betydelse för denna del av regionen: dubbelspår på Roslagsbanan hela vägen till Stockholm samt Roslagsbanans förlängning till Arlanda flygplats.

Det är glädjande att Region Stockholm delvis har beaktat behovet av längre tidshorisont genom att i granskningsskedet utveckla beskrivningen av transportbehoven och ta fram en bilaga på detta tema. Trots detta saknar kommunen fortfarande explicita skrivningar eller kartutpekanden för ovan nämnda projekt. Österåkers kommun har förståelse för att alla projekt inte är finansierade i dagsläget, men anser att RUFS som strategisk plan bör kunna peka ut även ännu ej beslutade nyckelinvesteringar som behövs före 2060. Detta skulle ge vägledning åt statliga och regionala aktörer i deras långsiktiga planering.

Österåkers kommun vill även uppmärksamma att det i RUFS och dess transportbilaga saknas ett tydligt ställningstagande kring åtgärder för att påverka transportbehov och val av transportsätt, samt effektivisering av befintligt transportsystem. Dessa åtgärdskategorier är centrala för att uppnå ett hållbart och resurseffektivt transportsystem i hela regionen. Dessa bidrar inte bara till klimatmålen, utan också till jämlik tillgång till transporter och en bättre hushållning med regionens befintliga infrastruktur.

Tekniska försörjningssystem

Kommunen betonade under samrådet de växande utmaningarna kring regionens tekniska försörjningssystem – såsom elförsörjning, fjärrvärme, VA, avfall och annan kritisk infrastruktur – och behovet av robust planering för dessa. Dessa system är till sin natur ofta regionala eller mellankommunala, vilket innebär att RUFS har en viktig roll i att ge vägledning och stöd för samordning.

Tyvärr finner kommunen att granskningsförslaget inte i någon större utsträckning har förstärkt avsnittet om tekniska försörjningssystem jämfört med samrådsförslaget. Frågorna är fortfarande i huvudsak samlade under den breda prioriteringen (numera målet) "Robusta tekniska försörjningssystem med säker tillgång" utan närmare konkretisering. Kommunen vidhåller att RUFS bör ge ett tydligare utslag i dessa frågor. Det skulle till exempel kunna ske genom att pekas ut specifika strategier eller åtgärder, eller genom tydliga hänvisningar till kompletterande regionala strategidokument. Under samrådet efterfrågade kommunen just en tydligare koppling till befintliga regionala planer, såsom den regionala vattenförsörjningsplanen, för att visa hur frågor om vatten, energi och avfall ska hanteras på regional och mellankommunal nivå framöver.

Genom att ge dessa frågor större tyngd i planen – utan att för den skull detaljreglera dem – kan RUFS fungera som ett bättre stöd för kommunernas arbete med infrastrukturförsörjning. Österåkers kommun står redo att samarbeta i regionen för att hitta långsiktiga lösningar, och kommunen önskar att RUFS signalerar samma ambition genom att bredda och fördjupa avsnittet om robust teknisk infrastruktur i den slutliga planen.

Landsbygdens, skärgårdens och besöksnäringens förutsättningar

Kommunen uppskattar att RUFS i både samråds- och granskningsversionen framhåller vikten av en levande landsbygd och skärgård som en del av regionens utveckling. Kommunen vill dock understryka dess tidigare synpunkt att jobbskapande åtgärder och året-runt-service är avgörande för att upprätthålla en livskraftig skärgård och landsbygd. I Österåkers skärgård utgör exempelvis bygg- och entreprenadverksamhet de största arbetsgivarna, och besöksnäringen (turismen) har stor potential att expandera – förutsatt att den får rätt förutsättningar och stöd. Tyvärr ser kommunen att RUFS fortfarande behandlar dessa frågor relativt fåordigt. Kommunen hade gärna sett att planen

tydligare stödjer utvecklingen av besöksnäring i skärgården, t.ex. genom att lyfta behov av bättre transporter och avfallshantering anpassade för året-runt-turism. Sådana åtgärder är viktiga för att möjliggöra året-runt-boende och turism och därigenom stärka lokala näringar i skärgårdsområdet. Österåkers kommun saknar detta klargörande i granskningshandlingen och föreslår att den slutliga planen kompletteras i detta avseende.

Österåkers kommun vill särskilt uppmärksamma frågan om kärnöar i skärgården. I granskningshandlingen har endast Ingmarsö pekats ut som kärnö i vår del av skärgården. Kommunen anser att även Husarö bör ingå som kärnområde tillsammans med Ingmarsö. I kommunens översiktsplan och i det tematiska tillägget *Kust och skärgård* är båda dessa öar utpekade som kärnområde, vilket speglar deras centrala roll i skärgårdsstrukturen. Husarö utgör tillsammans med Ingmarsö viktiga nav med bofast befolkning och servicefunktioner. Genom att inkludera både Ingmarsö och Husarö som kärnöar kan RUFS bättre harmonisera med kommunens planering och ge starkare stöd för en långsiktigt hållbar utveckling av skärgårdsområdena.

Österåkers kommun anser att begreppet *besöksnäring och turism* i RUFS med fördel kan ersättas eller kompletteras med det bredare begreppet *destinationsutveckling*. Destinationsutveckling innefattar inte enbart insatser för att attrahera besökare, utan omfattar också utveckling av service, infrastruktur och aktiviteter som kommer den lokala befolkningen till del. På så sätt betonas att en hållbar utveckling av skärgård och landsbygd bygger på synergier mellan turism, lokalsamhälle och näringsliv. Genom att använda begreppet destinationsutveckling kan RUFS tydligare signalera att utvecklingen av attraktiva miljöer för rekreation och upplevelser ska bidra både till regional tillväxt och till god livskvalitet för de som bor och verkar i området året runt.

Kommunen vill i sammanhanget också betona vikten av att regional kultur och fritid blir tillgänglig även utanför de centrala stadskärnorna. Landsbygdens och skärgårdens invånare bör kunna ta del av kulturutbud och samhällsservice utan att behöva resa långa sträckor. RUFS bör beakta detta helhetsperspektiv för att alla delar av regionen "ska leva".

Tysta områden och skogsbruksmark

Österåkers kommun vill uppmärksamma två natur- och miljörelaterade aspekter som kommunen anser att RUFS fortsatt behöver utveckla: tysta områden samt användning av skogsbruksmark.

För det första nämns tysta områden endast kortfattat i RUFS, och då som en möjlighet inom de gröna kilarna. I en växande storstadsregion blir bevarandet av ostörda, tysta miljöer allt viktigare för rekreation och folkhälsa. Redan i RUFS 2010 presenterades tysta områden som ett kartunderlag på regional nivå. Med modern GIS-analys finns goda möjligheter för Region Stockholm att sammanställa och presentera ett planeringsunderlag för tystnadsvärden. Kommunen föreslår att den slutliga planen inkluderar en redovisning av utpekade tysta områden av regional betydelse eller åtminstone formulerar en

strategi för att bevara tystnaden i särskilt värdefulla miljöer. Ett sådant ställningstagande från RUFS skulle underlätta för planeringen av lugna rekreationsmiljöer i takt med att omgivningsbuller breder ut sig.

För det andra saknar kommunen vägledning i fråga om skydd av skogsbruksmark i RUFS. Skogsbruk är ett riksintresse enlig 3 kap.4 §, vilket innebär att skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar ett rationellt skogsbruk. Men det sägs inget om hur regionen ser på ianspråktagande av skogsbruksmark för bebyggelseändamål. Österåkers kommun anser att RUFS bör behandla frågan om hänsyn till det skyddade intresset tydligare.

Sammanfattande slutsats

Österåkers kommun välkomnar den dialog som förts under framtagandet av RUFS:en och de förbättringar som har gjorts mellan samråds- och granskningsskedet. Samtidigt konstaterar kommunen att ett antal av våra synpunkter kvarstår obesvarade i granskningshandlingen. Kommunen vidhåller därför dessa synpunkter och anser att de måste beaktas i den slutliga versionen av RUFS:en för att planen ska få fullt genomslag och legitimitet.

Förhoppningen är att den regionala utvecklingsplanen blir ett kraftfullt verktyg som även återspeglar förutsättningarna i Stockholmsregionens alla delar – urbana såväl som rurala. Österåkers kommun ser fram emot fortsatt samverkan med Region Stockholm i det fortsatta planarbetet. Kommunen hoppas att synpunkterna tas i beaktande och att de bidrar till en ännu bättre och mer heltäckande RUFS. På så vis kan vi tillsammans säkerställa att Stockholmsregionen utvecklas till Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion, med möjligheter och livskvalitet för alla inom regionen.